

อุปกรณ์การแพทย์ ดาวรุ่งดวงใหม่ยกระดับอุตสาหกรรมพลาสติกไทยก้าวกับโลก

Highlight

- แนวโน้มของการผลิตอุปกรณ์การแพทย์มีการเปลี่ยนไปใช้พลาสติกแทนโลหะ เซรามิก และแก้วมากขึ้น เนื่องจากข้อได้เปรียบทั้งในด้านต้นทุน ประสิทธิภาพ และความปลอดภัยที่ดีกว่าวัสดุหลักเดิม นอกจากนี้ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศชั้นนำต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งไทย มีส่วนทำให้ความต้องการใช้อุปกรณ์ดังกล่าวนี้สูงขึ้นเช่นกัน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้การใช้พลาสติกมีแนวโน้มสูงขึ้นตามไปด้วย ขณะที่อุปกรณ์การแพทย์ยังช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่พลาสติกอย่างมาก และยังมีความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาน้ำมันน้อย จึงถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยยกระดับและพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกของไทยได้
- เทคโนโลยี และมาตรฐานความปลอดภัยในระดับสูง เป็นความท้าทายสำคัญต่อการขยายตัวของธุรกิจนี้ โดยอีไอเอ็มมองว่าไทยมีศักยภาพและความพร้อมในธุรกิจพลาสติกและธุรกิจบริการเพื่อสุขภาพเป็นต้นทุนอยู่แล้ว ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยควรหาพันธมิตรต่างชาติที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีเพื่อร่วมวิจัยและพัฒนาอุปกรณ์การแพทย์และศึกษามาตรฐานความปลอดภัยต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจอุปกรณ์การแพทย์ของไทยก้าวผ่านอุปสรรคด้านเทคโนโลยี และกลายเป็นผู้เล่นหลักทั้งการผลิตและส่งออกได้ในอนาคต

การผลิตอุปกรณ์การแพทย์มีแนวโน้มเปลี่ยนไปใช้พลาสติกเป็นวัสดุการผลิตมากขึ้น เนื่องจากพลาสติกมีประสิทธิภาพและความปลอดภัยสูง และมีต้นทุนต่ำกว่าวัสดุหลักอื่นๆ นักวิเคราะห์ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจกับแนวโน้มการใช้พลาสติกในอุปกรณ์การแพทย์ที่สูงขึ้น โดยมองว่าการใช้พลาสติกในธุรกิจนี้มีแนวโน้มเติบโตราว 7% ส่วนวัสดุอื่นๆ เช่น โลหะ เซรามิก และแก้ว มีแนวโน้มเติบโตเพียง 1-2% เท่านั้น โดยปัจจุบัน พลาสติกมีข้อได้เปรียบวัสดุหลักอื่นๆ ดังนี้ คือ 1) ต้นทุนวัตถุดิบและการผลิตที่ต่ำกว่า เนื่องจากราคาวัสดุพลาสติกที่ต่ำ และสามารถขึ้นรูปได้ง่ายกว่าโลหะ เซรามิก และแก้ว 2) มีประสิทธิภาพที่สูงกว่า เพราะสามารถปรับปรุงให้ตรงกับความต้องการและมีน้ำหนักเบากว่าโลหะและเซรามิก ขณะที่ก็มีคุณสมบัติทนและโปร่งใสเหมือนกับแก้ว และ 3) มีความปลอดภัยสูงกว่า เพราะทนต่อสารเคมีและกระบวนการฆ่าเชื้อด้วยวิธีทำให้ไม่เกิดสารปนเปื้อนจากการกักกรองเหมือนโลหะ และยังมีโอกาสที่จะแตกหักน้อยกว่าเซรามิกหรือแก้ว ยิ่งไปกว่านั้น พลาสติกยังสามารถนำไปผสมกับวัสดุอื่นๆ เช่น ยาง หรือ สารเคมีชีวภาพต่างๆ กลายเป็นวัสดุเชิงประกอบ (composite) ทำให้ได้วัสดุที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นและมีคุณสมบัติตรงกับความต้องการได้อีกด้วย

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ของประเทศชั้นนำต่างๆ ทั่วโลก ยังกระตุ้นให้ความต้องการใช้อุปกรณ์การแพทย์สูงขึ้น ส่งผลให้การใช้พลาสติกมีแนวโน้มสูงขึ้นตามไปด้วย การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทั่วโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้วอย่าง สหรัฐฯ ยุโรป จีนและญี่ปุ่น เป็นต้น คาดว่าภายในปี 2030 สัดส่วนของประชากรช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไปทั่วโลก จะเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 12% จาก 8% ในปัจจุบัน จากปัจจัยนี้เองมีส่วนทำให้อุตสาหกรรมการแพทย์และอุปกรณ์การแพทย์เติบโตสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ จะยิ่งสนับสนุนให้การใช้พลาสติกเพื่อผลิตอุปกรณ์การแพทย์เหล่านี้มีแนวโน้มเติบโตสูงตามไปด้วย

ในมุมมองของผู้ประกอบการ อุปกรณ์การแพทย์ยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพลาสติกได้สูงกว่าการส่งออกเม็ดพลาสติก หรือการแปรรูปขึ้นต้น และยังช่วยลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาน้ำมัน ในปัจจุบัน แม้ว่าสัดส่วนปริมาณการใช้พลาสติกในอุปกรณ์การแพทย์จะยังมีน้อยเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมหลักอื่นๆ อย่าง อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ รถยนต์ และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่พลาสติกได้สูงกว่าหลายเท่า โดยมูลค่าการส่งออกอุปกรณ์การแพทย์จะสูงกว่ามูลค่าการส่งออกบรรจุภัณฑ์พลาสติก และเม็ดพลาสติกโดยเฉลี่ยราว 4 และ 8 เท่า ตามลำดับ โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่สูงจะช่วยเพิ่มสัดส่วนรายได้และกำไรของผู้ประกอบการ และยังช่วยลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาน้ำมัน เนื่องจากราคาอุปกรณ์การแพทย์ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันมากนัก ซึ่งต่างจากบรรจุภัณฑ์พลาสติกและเม็ดพลาสติก นอกจากนี้ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพลาสติกยังสอดคล้องกับแผนการยกระดับอุตสาหกรรมของภาครัฐที่ต้องการเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นการเพิ่มความแข็งแกร่งและช่วยให้ภาคอุตสาหกรรมและภาคส่งออกของไทยเติบโตได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

หากมองโอกาสการเติบโตของธุรกิจนี้ในประเทศ อีไอซีมองว่าไทยมีข้อได้เปรียบ เนื่องจากมีความแข็งแกร่งของอุตสาหกรรมพลาสติกตลอดห่วงโซ่อุปทาน และยังมีความต้องการผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ภายในประเทศที่สูง ไทยมีความแข็งแกร่งของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ซึ่งเป็นทั้งผู้ผลิตและส่งออกพลาสติกหลักของภูมิภาค และมีความพร้อมของผู้ประกอบการธุรกิจพลาสติกแปรรูปกว่า 3,000 รายทั่วประเทศ นอกจากนี้ ไทยก็มีศักยภาพในการผลิตเม็ดพลาสติกชีวภาพ เนื่องจากมีข้อได้เปรียบด้านวัตถุดิบทางการเกษตร ซึ่งจะช่วยให้ไทยสามารถรองรับความต้องการผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ที่เริ่มเปลี่ยนแปลงไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง

ขณะเดียวกันความต้องการอุปกรณ์การแพทย์ของไทยมีแนวโน้มขยายตัวสูงราว 10% ต่อปี จากแนวโน้มของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยในปี 2030 สัดส่วนประชากรสูงอายุไทย (อายุ 65 ปีขึ้นไป) จะเพิ่มขึ้นไปอยู่ที่ 18% จาก 10% ในปัจจุบัน อีกทั้งการที่ไทยเป็นศูนย์กลางของธุรกิจบริการเพื่อสุขภาพในอาเซียน โดยมีความได้เปรียบทั้งในแง่คุณภาพและมาตรฐานการรักษา ส่งผลให้มีผู้ป่วยต่างชาติเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก และคาดว่าจะมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องราว 9% นอกจากนี้ นโยบายภาครัฐยังช่วยสนับสนุนด้านสิทธิพิเศษการลงทุนให้กับธุรกิจอุปกรณ์การแพทย์ด้วยยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 5-7 ปี รวมถึงมีงบวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับอุตสาหกรรม และตั้งเป้าหมายให้ไทยกลายเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของเอเชีย (Medical Hub) ภายในปี 2020 ซึ่งจะยิ่งสนับสนุนให้ความต้องการอุปกรณ์การแพทย์ในไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายสำคัญของการลงทุนและยกระดับธุรกิจอุปกรณ์การแพทย์ในไทยคือการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยี และการได้รับการรองรับด้านมาตรฐานความปลอดภัยระดับสูง ปัจจุบันการผลิตอุปกรณ์การแพทย์ของไทยยังเป็นการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีระดับต่ำถึงกลางเป็นหลัก ซึ่งมีมูลค่าไม่สูงมากนัก เช่น ถุงมือแพทย์ เข็มฉีดยา และสายน้ำเกลือ เป็นต้น ขณะที่อุปกรณ์การแพทย์ระดับสูง เช่น อวัยวะเทียม เครื่องเอ็กซเรย์ และเครื่องสแกน ที่ต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตและมาตรฐานความปลอดภัยระดับสูง ไทยยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าจากผู้ผลิตชั้นนำจากต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และเยอรมนี เป็นต้น โดยในปี 2015 มูลค่าการนำเข้าเครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์ของไทยสูงถึง 3.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่มูลค่าการส่งออกอยู่ที่ราว 550 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เท่านั้น ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยควรเร่งหาพันธมิตรทางธุรกิจที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี พร้อมทั้งร่วมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและมาตรฐานต่างๆ เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมอุปกรณ์การแพทย์ของไทย ซึ่งจะช่วยให้ไทยสามารถลดการนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงเหล่านี้ พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสในการเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ส่งออกรายใหม่ของอุตสาหกรรมอุปกรณ์การแพทย์ได้ในอนาคต

Implication ■ **ภาครัฐและภาคเอกชนควรส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี รวมถึงประสิทธิภาพและมาตรฐานของอุปกรณ์การแพทย์ที่ผลิตจากพลาสติกอย่างต่อเนื่อง** อีไอซีมองว่าธุรกิจอุปกรณ์การแพทย์จะเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ช่วยสร้างมูลค่า

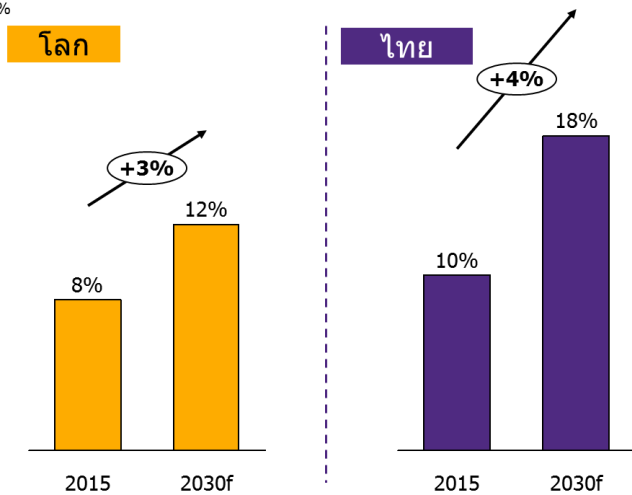
ให้กับอุตสาหกรรมพลาสติกของไทยได้อย่างมาก หากภาครัฐและภาคเอกชนช่วยผลักดันและส่งเสริมการศึกษาวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ภาคเอกชนควรเร่งหาพันธมิตรระดับโลกที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี พร้อมทั้งร่วมวิจัยและพัฒนาศึกษามาตรฐานต่างๆ ก็จะช่วยยกระดับทั้งอุตสาหกรรมพลาสติกและอุปกรณ์การแพทย์ของไทยให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรองรับกับความต้องการของผลิตภัณฑ์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในและต่างประเทศได้

- ผู้ประกอบการควรทำความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาค รวมถึงแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ เพื่อมุ่งขยายตลาดให้ตรงตามความต้องการ แนวโน้มสังคมผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในประเทศชั้นนำของโลก เช่น สหรัฐฯ สิงคโปร์ และญี่ปุ่น ส่งผลให้ความต้องการอุปกรณ์การแพทย์ที่ใช้เทคโนโลยีระดับกลางถึงสูงเติบโตขึ้น ขณะที่การเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วของประเทศกำลังพัฒนา เช่น เมียนมา เวียดนาม และลาว ทำให้ความต้องการผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ขั้นพื้นฐานที่มีมูลค่าไม่สูงมากนักเติบโตด้วยเช่นกัน ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยควรเร่งศึกษาแผนการลงทุน และวางเป้าหมายขยายช่องทางตลาดให้เหมาะสมกับความต้องการผลิตภัณฑ์ในแต่ละประเทศ ซึ่งจะเป็ปัจจัยแห่งความสำเร็จสำคัญที่ช่วยให้ผู้ประกอบการไทยสามารถขยายธุรกิจรองรับกับแนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรมนี้ในอนาคต

รูปที่ 1: สัดส่วนสังคมผู้สูงอายุของโลกและไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้ความต้องการใช้อุปกรณ์การแพทย์สูงขึ้นตามไปด้วย

สัดส่วนประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปของโลกและไทย

หน่วย: %

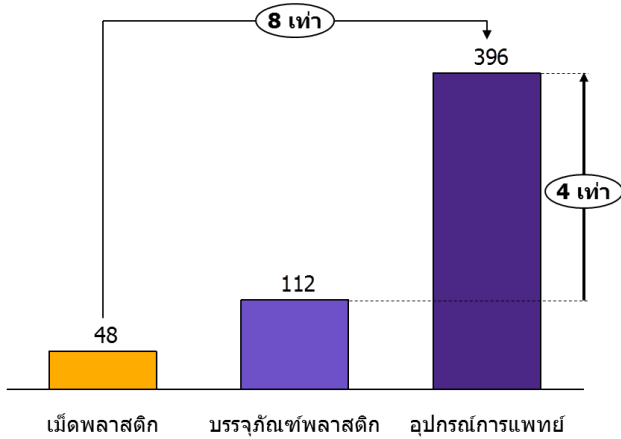

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของ UN

รูปที่ 2: อุปกรณ์การแพทย์ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพลาสติกมากกว่าการส่งออกเป็นเม็ดพลาสติกขั้นต้น หรือผลิตภัณฑ์พลาสติกแปรรูปขั้นต้นราว 4-8 เท่า

ราคาต่อหน่วยโดยเฉลี่ยของการส่งออกเม็ดพลาสติก บรรจุภัณฑ์พลาสติก และอุปกรณ์การแพทย์ของไทย

หน่วย: บาทต่อกิโลกรัม

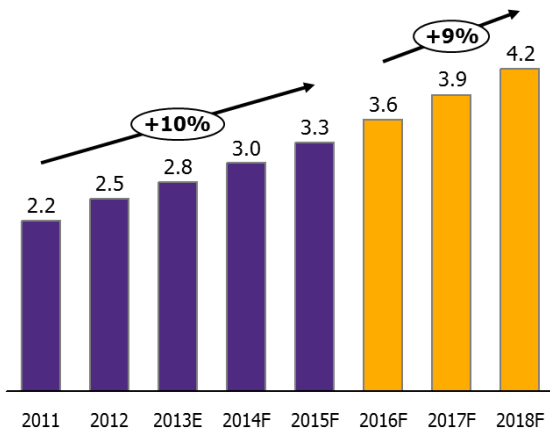

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์

รูปที่ 3: อุตสาหกรรมการแพทย์ของไทยมีแนวโน้มเติบโตตามความต้องการที่เพิ่มขึ้นจากผู้ป่วยทั้งในและต่างประเทศ ส่งผลให้ธุรกิจอุปกรณ์การแพทย์ขยายตัวตามไปด้วย

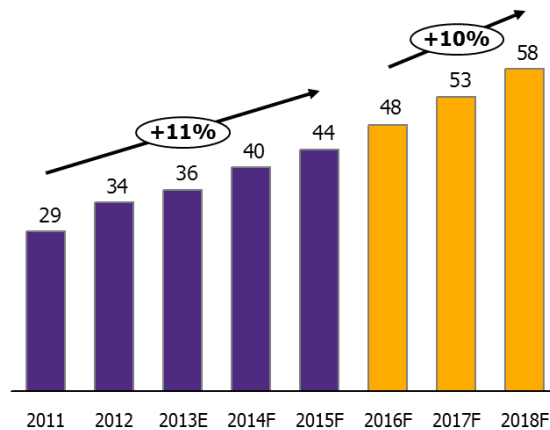
ประมาณการจำนวนผู้ป่วยต่างชาติ

หน่วย: ล้านคน

มูลค่าอุปกรณ์การแพทย์ของไทย

หน่วย: พันล้านบาท

ที่มา: การวิเคราะห์โดย EIC จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข

โดย : เลิศพงศ์ ลามชีวะสิทธิ์ (lertpong.larpchevasit@scb.co.th)

Economic Intelligence Center (EIC)

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

EIC Online: www.sceic.com